

[K. B. Andersen.]

også fremover at leve op til denne paragrafs ånd og ord, så skyldes det, at to af folketingets seks partier i den afgørende situation viste dristighed og ansvar. Alene det på gensidig respekt grundede samarbejde mellem de to regeringspartier holdt os i dette forår fri af en kaotisk situation.

Vi kan på tærskelen til grundlovens næste tiår konstatere, at vi står over for større opgaver både udadtil og indadtil end nogen sinde før. Det gælder Danmarks plads i det internationale samarbejde, og det gælder den fortsatte udvikling af dette land, ikke blot og bart i produktionsmæssig henseende, men som en bedre ramme for befolkningens daglige tilværelse på arbejdssted og i hjem. Det er som før sagt opgaver, der kalder på samarbejde — men ikke et samarbejde, hvis pris og motto skal være Gravlunds ord om, at alt skal være, som det er, og blive, som det var.

Samarbejde vil vi fra socialdemokratiets side stadig indbyde til — men vi vil også, som vi har vist i denne samling, være parat til sammen med vor regeringspartner at handle, når der har været talt.

Erik Eriksen: Jeg har ikke nogen bemærkninger til den tale, som den socialdemokratiske ordfører, det ærede medlem hr. K. B. Andersen, nu har holdt. Jeg tror, at vi fra oppositionsbænkene nærmest vil sige, at den må blive stående uomtalt på grund af den indre klarhed, som den afslørede.

Når jeg har sagt dette, må jeg måske føje til, at det også på den baggrund er naturligt at tage udgangspunkt i det firkantede forlig, der blev afsluttet i disse dage for 1 år siden. Baggrunden for dette forlig var jo — for at sige det, som det er — at regeringen havde løbet linen ud med sin økonomiske politik. Vesteuropas rekord i stigende omkostningsniveau lå klart hos Danmark. Valutareserverne sank med faretruende hast, og den fulde beskæftigelse var alvorligt truet. Landet havde ganske simpelt ikke råd til en fortsættelse af denne politik. Dette var den økonomiske begrundelse for, at regeringen indledte realitetsforhandlinger med oppositionen om et forlig. Jeg har før her i tinget sagt, at det for en opposition var fristende at søge et valg fremkaldt, når en regeringspolitik bryder sammen,

men jeg føjede til, at venstre altid har været at finde, når hensynet til helheden skulle tilgodeses; sådan var det også denne gang.

Forliget gik som bekendt ud på tilbageholdenhed med statens drifts- og anlægsudgifter og med byggeriet, fremme af den private og statslige opsparring, omlægning af skattebyrden, således at personskatter kom til at bære en mindre andel og forbrugsafgifterne en større; det gik ud på nedsættelse af ejendomsskatterne, skattnernes fjernelse fra pristallet og sidst, men ikke mindst, loft over statens udgifter.

Jeg tror stadig, at det var et godt og et nødvendigt forlig, som dengang blev indgået; derfor er det for øvrigt også med beklagelse, jeg har set, at spørgsmålet om omsætningsafgiftens placering for nogle erhvervskredse har overskygget det saneringsigte, som forliget havde.

Da man i regeringspartierne var kommet sig oven på forskrækkelsen og forliget var en kendsgerning, var det, som om der systematisk oparbejdedes en stemning i retning af: vi kan selv, vi vil selv, og i værste fald har vi den højtærede Grønlandsminister, og når det rigtig kniber, så har vi jo også socialistisk folkeparti; sådan følte vi andre det da.

Skulle jeg fremhæve svaghederne ved forliget, ville jeg især hæfte mig ved, at man fra regeringshold var uimodtagelig for fornuft, når det gjaldt at holde omsætningsafgiften uden for pristallet. Ændringerne måtte først gennemføres med virkning fra 1. april i år. Dette og andet skabte grundlaget for hamstringsbølgen, som i nogle uger jo næsten satte landet på den anden ende. Jeg må også nævne, at regeringen ganske enkelt ikke viste sig i stand til at overholde de aftaler, der var indgået. Jeg tænker her på byggeaktiviteten, der skulle nedsættes; de foreløbige tal tyder på, at byggeriet i 1962 snarere er blevet en del større end året før.

Jeg har for øvrigt også hæftet mig ved, at nationalbankdirektør Svend Nielsen forleden dag ved provinsbankforeningens årsmøde fremkom med nogle meget tydelige ord om nødvendigheden af „at holde tungen lige i munden på dette afgørende område“.

Endelig gælder det, at regeringen heller ikke har evnet at overholde det aftalte stop for statsudgifterne. Regeringen måtte hurtigt erkende, at forskellige udgifter til et